

FOLK OG LAND

NR. 22 — 7. ARGANG

LØRDAG 28. JUNI 1958

LØSSALG 65 ØRE

Churchill for historiens domstol

Anklaget i et siste brev fra Göring etter Nürnbergdommen

Vi bringer nedenfor fortsettelsen av det brev Hermann Göring sendte Churchill noen dager før han måtte ta gift for å snyte bødlene for den triumf å kunne henrette offentlig en av det nasjonalsosialistiske Tysklands ledende menn sammen med den slagne motstanders militære ledere.

II.

Jeg erklærer hermed så uttrykkelig jeg kan, at den eneste skyld det tyske folk har i den krig som De fremtvang, er at dette folk gjorde et forsøk på definitivt å få slutt på det stadige trykk på sin nasjonale tilværelse som De opprettholdt med så stor dyktighet og med kunstige midler.

Det ville være som å øse vann i Atlanteren om jeg ennå en gang skulle forsøke å utbre meg om de forskjellige årsaker, de tvangssituasjoner og de hensyn som under forløpet av denne krig har ledet til de politiske og militære konfliktssituasjoner, som De med hjelp av Deres ivrige jødiske håndlangere etterpå har forstått med slik behendighet å vri om utelukkende til skade for det tysek folks nasjonalistiske regjering. Den ødelagte europeiske sivilisasjon og dens mange historiske minnesmerker, som nå er sunket i grus og aske, bærer i dag fremfor alt vitnesbyrd om den besluttsomme, fortvilte lede vilje med hvilken en stor

og stolt nasjon ennå i går med enestående offervilje kjempet for sitt liv. Men i morgen kommer disse ruiner

og denne ødeleggelse bare til å vitne om den hensynsløshet som måtte anvendes av den av Dem ledede overmakt for å kunne tvinge dette folk til underkastelse og dermed bringe det i en tilstand av rettsløshet. Og i overmorgen kommer

Forts. s. 8.

Sannheten kommer for en dag i Danmark

Justisminister Hækkerup innrømmer at det er han som dirigerer domstolene

Justisminister Hækkerup

Galster skal dømmes «enten den herres beskyldninger er riktige eller ikke»

Den danske avisen «Slesvigeren» har sendt ut et oppsiktsvekkende ekstranummer som også vil ha den aller største interesse her hjemme, hvor domstolenes uavhengighet mere og mere trekkes i tvil, ikke minst er det i denne forbindelse pekt på de såkalte dommer i forbindelse med etterkrigsoppgjøret. Den danske lektor Jon Galster ble som kjent for noen tid siden dømt

(Forts. s. 6).

Rettsløsheten i Danmark etter 1945

Redaktør A. Olesen, Aabenraa forteller Folk og Lands lesere om «rettsoppgjøret» og bakgrunnen for det.

Folk og Land har venligst bedt mig give en Oversigt over det der er foregået i Danmark siden 1945, da man med tilbagevirkende Straffelove satte Tidsskil og indledte det man falsk kalder Retsopgør. Jeg gør det gerne, da norske Læsere sikkert vil finde Lighedspunkter med det de selv har oplevet, og det vil have Værdi at fatte, at Norge og Danmark også fremtidig vil være at finde i samme Båd i den pågående Kamp mellem Ret og Uret, at dens Udfald maaske er afhængig af Sammenholdet mellem Urettens Ofre. Vore motstandere har hele tiden arbejdet i nær Kontakt for at oprettholde Retssviget, som de er fælles om. Sagt i samme forbindelse bør Kontakten med Europas mange Millioner, der led samme Skæbne, da Aarhundredes Retsmoral og Begreb om Hæderlighed blev sønderflænget, utbygges til en fælles ubrydelig Magt. Her er meget forsømt i en Tid, hvor den fælleseuropæiske Tanke er så aktuell for vore Modstandere. Kan de bygge og konsolidere der, bør vi og-

så kunne i højere Grad end hidtil.

Meget i forbindelse med «Retsoppgøret» i Danmark vil være kendt af Folk og Lands Læsere, så jeg skal her nøjes med at forsøge at koncentrere mig om særlig Baggrund og det hittidige Forløbs Hovedpunkter.

BAGGRUNDEN

Jeg er nødt til at gå tilbage til 9. April 1940, da Danmark blev militært besat af Tyskerne. Tyskerne mødte kun symbolsk modstand, men på Amalienborg og i det syd-jydske Grænsecmråde ble 13

Storindustrielle forhold under okkupasjonen.

Direktør Alex Christiansens etterlatte papirer.

SE SIDE 2

Soldater dræbt på Grund af Fejl Ordregivning, som den tyske Hæberetning siger. Men ellers gik det glat. Det tyske Handelsskib med Besættelsestropperne lagde til Kaj i Københavns Havn på en Plads, der Dagen før var gjort fri. Middelsgrundsfortet, der skulde beskytte Hovedstaden fra Søsiden, fik den 8. April Mandskabet erstattet med Rengøringsmandskab, og der fandtes Tændstikker i Låsetøjet på den eneste Kanon, der muligvis kunde skyde. Ved Gedser var påbegyndt Vejarbejde i Hast gjort færdig den 8. April, et tysk Krigsskib lagde til Kaj

(Forts. s. 6).

To av hovedpersonene, statsminister Buhl med Janushodet og «forsvarsminister» Alsing Andersen.

Makt er ikke rett

Storindustrielle forhold under okkupasjonen

Av direktør Alex Christiansens etterladte arbeid om hans kamp for sannhet og rett

Direktør Alex Christiansen døde annen juledag 1957, like etter at han hadde lagt siste hånd på boken «Makt er ikke rett». Christiansen hadde betalt et større beløp til trykningen av boken. Trykningen er nå stanset, vel å merke ikke av myndighetene, eller de impliserte. Er utgivelsen hindret av familien? Slikt kan jo skje i et land hvor foreldrenes betydning ligger i deres materielle ytelser. Christiansens var meget rikelige. Et land hvor respekten for avdødes bestemmelser er svekket. Ved å stoppe utgivelsen har man trosset hans siste vilje, som er uttrykt slik av ham i manuskriptet: «Jeg vil ikke gå i min grav før jeg har ryddet opp i det vev av løgn som man har forsøkt å kvele meg i».

Direktør Christiansen påla undertegnede, som til det siste har vært en av hans sekretærer og hvem han har overgitt det nødvendige dokumentariske materiale — å bringe hans redegjørelse frem på den måte jeg kunne, hvis det ble forhindret at boken ble trykket på ordinær måte. At hans ord trykkes i Folk og Land er derfor en subsidiær løsning, diktert av den døendes trang til å

Direktør Alex Christiansen

få frem sin oppfatning og redegjørelse, som han nitid har arbeidet på siden 1945. Dette ønske er altså ikke oppstått i hans siste timer, men stempler den dag da ulovens menn tilskyntet av industrielle konkurrenter innesperret ham for å kunne ta direktør Christiansens arkiv og sette ham ut av ledelsen i sin bedrift. Dette oppnådde man gjennom en usann politianmeldelse.

Jeg kan ikke holde tilbake den bemerkning, at det er den største ære og glede i en samtid hvor

sannheten om visse ting ennå søkes undertrykket, å føre dette sanne nutidsdrama som heter Alex Christiansen frem på scenen.

Det må antas å være mere verdifullt i rettshistorien å få dette frem enn for eksempel med alskens arroganse, med den brutale makt i ryggen og med fornektelse av fakta og rett, på statens vegne å strangulere et mishandlet menneske fra Svolvær-raidet, hva som nylig skjedde i Hålogaland lagmannsrett.

Typen Alex Christiansen — den selvdisciplinerte, den intens skolerne, trofast og lojalt arbeidende, visjonære, oppfinnsomme, humane og gavmilde, strengt rettskafne og lidenskapelig ærekjære industriskaper og leder, kommer kanskje aldri igjen. Hvis dette er så, da er vel dommen avsagt over Norges fremtid?

Man gjorde et dumt valg da man krenket denne manns skarpe rettsfølelse. Alex Christiansen «bøyte ikke hodet for uretten og tilpasset seg! For de kommende slekter og for historieforskningen lyder nu hans distinkte og soignerte stemme fra graven. Direktør Christiansen har ordet.

Alexander Lange,

opnådde sin hensikt, blant annet med den følge at de også fikk erobret og bortført mitt arkiv. Det siste var, som leseren vil forstå senere, kanskje ikke det minst viktige for dem.

Herrene hadde nemlig en hel del å skjule.

Før jeg kommer inn på enkelthetene her, er det nødvendig å gi en kort historisk oversikt.

Porsgrunds Elektrometallurgiske Aktieselskap (PEA) ble dannet på grunnlag av en 25-årig kraftleiekontrakt med Skiensfjordens Kommunale Kraftselskap (heretter kalt SKK). I 1920 fikk SKK anledning til å kjøpe aksjemajoriteten i PEA (55 pst.), uten at det dog skjedde noen forandring i ledelsen av PEA eller i det tresidige forhold mellom PEA, SKK og Météor.

I april 1940 fikk imidlertid SKK en ny direktør, ingeniør Olav Strand, og fra utgangen av samme år fikk han ved sin side tre NS-ordførere. Alle disse herrer var ukjent med forutsetningene for det årelange samarbeid mellom Météor og SKK om driften av PEA, og som jeg skal påvise senere var de mer interessert i sitt kommunale kraftselskap enn i bedriften Porsgrunds Elektrometallurgiske Aktieselskap.

Det oppsto derfor en rekke kryssende hensyn som jeg foreløpig bare skal antyde i den utstrekning det er påkrevet for at leseren helt fra først av skal se de store linjer i spillet. Den detaljerte dokumentasjon vil så bli gitt i tur og orden til bekreftelse av mine anførsler.

Jeg har urokkelige beviser for hvert enkelt punkt i min fremstilling.

For det første ville SKK i 1941 og 42 inngå et intimt samarbeid med det tysk-norske selskap Nordisk Lettmetall for å få utbygget sin store kraftkilde Hjartdøla. Denne plan ville ha utslettet PEA. Forholdet var nemlig at SKK hadde gitt Lettmetall opsjon på kjøp av samtlige SKK's aksjer i PEA, og det var forutsetningen at PEA skulle nedlegges for å gi plass for en stor alluminiumsfabrikk i Lettmetalls regi.

For det annet oppsto det divergetter om den krafttilførsel som PEA ifølge kontrakt skulle ha fra SKK, og om prisen på denne kraft. Herrene fra SKK ville under krigen og helt frem til 1954, da kontrakten utløp, overføre mest mulig av PEA's overskudd til SKK i form av høyere kraftleie, blant annet fordi de mente at SKK kunne oppnå skattefrihet for beløpet.

PEA hadde i 15 år vært den

OMKRING DEN 9. APRIL 1940

(Forts. fra s. 4).

linger opptas med stats- og utenriksministeren som representanter fra norsk side samt med de tre partirepresentanter, hvis virksomhet — for å sitere Olaf Holm — deretter er innhyllet i mørke.

Truet av den raske tyske fremmarsjen måtte Stortinget deretter forlate Hamar og begi seg til Elverum, hvor nytt møte ble satt. Og her er det, som Holm sier, at presidenten C. J. Hambro gir uttrykk for tvil om muligheten av å få en avtale istand med tyskerne og derfor vil ha stortingsvedtak som uttrykker tingets standpunkt under forutsetning av at det inntil videre ikke mere får mulighet for å tre sammen. Her kommer atter et av 9. april-problemene inn: Den berømmelige fullmakten, som ble til en myte i norsk historie, til tross for at en proto-

største skattyter i Porsgrund.

For det tredje ville SKK, i strid med den kontrakt som var inngått med Météor (i 1920), besette felrtallet av styret i PEA for ensidig å kunne dirigere utviklingen uten hensyn til Météors interesser. Samtidig var jeg den som ifølge kontrakten hadde rett til å bestemme hvor meget kraft PEA skulle overta fra SKK. Det pål også meg å overvåke at kontraktbestemmelsene ble overholdt og at ingen av hovedaksjonærene ble forfordelt.

Følgen av disse divergenser var at SKK i 1942 benyttet sin aksjemajoritet til å kaste meg som PEA's styreformann til fordel for NS-ordfører Halvorsen. Spørsmålet om hvorvidt SKK hadde lovlig adgang til å besette flertallet i styret, ble besluttet undergitt voldgift. Men det var ikke nok. På generalforsamlingen i 1944 ble jeg satt helt utenfor styret, som jeg hadde vært medlem av siden PEA's stiftelse.

Og heller ikke dette var nok. Jeg måtte også sjaltes ut som selskapets administrerende direktør, noe som var et åpenbart kontraktsbrudd overfor den annen hovedinteressent, Météor.

Dette oppnådde Skiensfjordens Kommunale Kraftselskap først ved de usanne beskyldninger som ble fremsatt mot meg i 1945, og som førte til at jeg ble sperret inne og fratatt enhver forsvarsmulighet, mens kraftselskapet fikk arragert ransaking i mitthjem Ullernborg, og mitt kontor i Oslo, bemektiget seg mine arkivsaker og førte dem til Porsgrund, satte seg i besittelse av mitt kontor, og endelig fikk meg, i ly av alle disse overgrep, avsatt som direktør. Denne siste beslutning ble

koll dog foreligger fra Elverumsmøtet, som klart og utvetydig viser oss en annen fullmakt, enn den regjeringen deretter gjorde bruk av. Men her har vel i de etterfølgende år en «interessebetonet erindringsforskyvning» funnet sted innenfor regjeringen og man har overbevist seg selv om, at Elverumsfullmakten faktisk hadde en rekkevidde, som den absolutt ikke hadde på det tidspunkt, da den — ytterst uformelt — ble vedtatt på Elverum.

Fortsettelse neste nr.

NORSK JORD

holdt årsmøte i Oslo 13. juni 1958 under ledelse av representantskaps ordfører Anders Hafskjold. Beretning om styrets virksomhet ved formannen Aksel Berger ble referert.

Dagens hovedtema: Det europeiske frihandelsområde ble drøftet ut fra de opplysninger som til nå foreligger. Det ble gitt uttrykk for at de som opptre som jordbrukets talsmenn under de forhandlinger som nå kommer, måtte være særdeles årvåkne, og at fri meningsutveksling nå måtte bli tillatt i landbrukspressen.

Når en lov gjør hva grunnloven forbyr, da er den for så vidt ugyldig, behøver ikke respekteres av noen undersått, følgelig skal den også av domstolene erkjennes ugyldig.

(Fra Bernhard Dunker: Breve til A. F. Krieger, — J. W. Cappelens forlag).

sogar fattet med min egen stemme, da min mangeårige driftsbestyrer i PEA T. Ellefsen hadde fått fullmakt av den oppnevnte bobestyrer til å disponere mine aksjer — og selv ble den nye direktør!

Han hadde forøvrig skaffet seg tilsvarende fullmakt fra Météor ved å foreholde sveitserne at jeg var «landsforreder» («the traitor Christiansen»), likesom direktør Olaf Strand i SKK hadde meddelt dem at jeg var «a fanatic nazi».

Det er sanneig ganske friskt gjort av en mann som under hele krigen hadde operert i intim forståelse med NS-lederne i Kraftselskapet, og som hadde ivret for et nært samarbeide med Lettmetall! Men sveitserne hadde på den tid ingen mulighet for å kontrollere de «opplysninger» de fikk fra Porsgrund, og jeg hadde ingen mulighet for å imøtegå dem. Jeg visste ikke engang at de var fremsatt.

(Forts. i neste nr.).

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSON, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

I kongesigningens tegn

Det går en sus av veldirigert kongelighet over landet. Hvitkledte barn med og uten blomster foreviges av geskjeftige pressefotografer langs den kongelige rute, og regjeringens og den såkalte opposisjons aviser konkurrerer i edel kappestrid om de største bilder og de saftigste gloser omkring den kongelige familie, det kongelige hoff og de kongelige hester og hunder. Ja, selv en slags underlig ny adel av det aller blåeste skipsrederblod holder de berømmelige norske kjempedemokrater i og utenfor pressen på å trylle frem.

Det er rørende og smukt å se på alt sammen, en slags forsinket nasjonal samling om kongelige symboler og hoffrøkelse på en pikant bakgrunn av avlagte røde flagg, hammere og brukne geværer.

Og så har det velsignede, bryssomme folket hatt noe å beskjeftige seg med i disse ukene, slik at det ikke har følt trang til å stikke sine neser i våre såkalte folkevælgtes meget demokratiske sirkler. Forøvrig etter god gammel både borgerlig og marxistisk oppskrift: opium for folket og makten til folkeforførerne.

Skuespillet vil naturligvis ikke vært helt fullkomment hvis ikke de nye kongemakere med den røde fortid hadde ydet en aldri så liten tributt til det velsignede heilnorske demokratiet. Og er det ikke faktisk nesten noe symbolsk i dette at en lar den lett bedervede norske krone bli hjemme og lar broder Fjellbu isteden gå igang med sin gamle spesialitet signing, denne gang uten hammer og sigd.

Vi som bare er tilskuere til den hele demokratiske herlighet oppdager påny at historien gjentar seg. Det har alltid vært de forrådte, de til undergang viede folks historiske lodd å danse rundt blomstersmykkede altere på randen av avgrunnen som en makaber avslutning på en døende kultur. Det er ikke noe nytt at overgrep og grusomheter, rettsbrudd og forløyethet vandrer hånd i hånd med symbol- og avgudsdyrkelse der hvor gamle kulturer går i oppløsning.

Vi som selv mener å representere Europas siste flakkende livsflamme, har ikke villet akseptere denne Aftenlandets undergang som noe uavvendelig. Gjennom offer og fengsel med liv og velferd som innsats, gjennom undertrykkelse og forfølgelse har vi år etter år pekt på den vei som kanskje fremdeles kan føre til frelse for vår døende kultur og vår maktesløse verdensdel: troens vei, åndens vei, samholdets vei og sannhetens vei.

Derfor stiller vi da også i en slik tid andre krav til et kongedømme enn det å være et tomt symbol for forløyede kvasidemokrater. En kongemakt som ikke lenger krever å være av Guds nåde, må som alt annet dømmes etter de frukter det bærer.

De folk hvis sak dette blad i første rekke taler har ikke stort å takke det nye norske kongedømme for hittil. Ikke et svakt glimt av forståelse har vi oppdaget ut over dette at daværende kronprins Olav i hine hårde dage lot til å være enig med oss i at en leders plass i nødens stund er hjemme hos sitt folk.

Alt da ga vi ham en plass i våre hjerter fordi det var så velsignet uparlamentarisk og uvanlig i norsk politikk dette personlig å vilje ta konsekvensen av den katastrofe dårlige styre hadde bragt over folket. Og vi bevarte ham der, fordi vi håpet at han engang skulle kunne gjøre den kongelige gjerning å bygge en bro over de dype kløfter i det stridbare norske folk. Det var vårt håp at han skulle kunne bli alle gode nordmenns konge, ikke bare deres med gaseøyne.

I denne tro rettet vi nylig en henvendelse til landets nye konge om å medvirke til å gi oss iallfall et lite fnugg av rettferd. Vi har fått svar — ikke fra Kongen — men fra det Justisdepartement som er konge bare over retten. Det svaret kjente vi før. Det var ikke det vi ba om.

Under disse omstendigheter ville det ikke være riktig av oss å kaste blomster for de kongelige føtter sammen med det kongelige norske Gerhardsenparti og dets borgerlige konkurrenter.

For hvis dette med den «konstitusjonelle» konge betyr at han på en departementsjefs bud skal være forpliktet til å tie til urett og overgrep begått mot et mindretall i hans folk, da må vi sannheten tro si at vi ikke gir to sure sild for hele stasen.

Aksen Nürnberg—Oslo—Praha

Det siste argument.

Ubesvart spørsmål

Oppgjøret her hjemme etter okkupasjonen var som kjent i det vesentlige politisk betinget og ikke rettsbestemt.

Et av oppgjørets farligste ettervirkninger i dag og i fremtiden, da en okkupasjon når som helst kan bli aktuell — er at det norske folk er holdt i uvitenhet om disse spørsmål:

Må alle for fremtiden rømme landet for å unngå å ta stilling til problemer under okkupasjon?

Hva er galt og hva er riktig i et besatt land — hva er rettsstillingen under okkupasjon?

Etter at hele Norge var okkupert 10. 6. 1940 sørget det omtenkssomme Norges Industriforbund under den kloke og juridisk kyndige leder Lorentz Vogt for at en vesentlig side av dette spørsmål ble klarlagt på en autoritativ måte. Industriforbundet henvendte seg til fhv. regjeringsadvokat Kristen Johannsen.

Av hans svar — som ble sendt ut som sirkulære nr. 38 til Industriforbundets medlemmer den 14. juni 1940 — siteres nedenstående kjerne-setninger:

«De har ønsket en tilleggsuttalelse fra meg på grunnlag av det faktum at den norske hærledelse har oppgitt kampen. — — Konsekvensen er at enhver norsk borger — eller selskap — er lovmessig berettiget til å slutte kontrakter med okkupasjonsmakten

Hva vil Moskva?

Det er vel ingen overdrivelse å si at henrettelsene i Ungarn har rystet den del av verden som — med større eller mindre rett — ynder å betegne seg som den «siviliserte» verden. Håpet om et systemskifte i Sovjet synes grundig gjort til skamme. Men bare de naive vil være overrasket. Sovjet har med jernhard konsekvens fulgt et grunnprinsipp for sin politikk: fordringen om å ha lederskapet i den kommunistiske verden. Og om å ha den moralske rett til å overvåke de kommunistiske partier i alle land og om å bestemme utviklingen innen disse partier. I tilfellet med de henrettede ungare har Moskva gjennomført en disiplinær aksjon som det — ifølge den stalinistiske doktrine om Moskvas enhetsledelse som en forutsetning for gjennomførelsen av den kommunistiske verdensrevolusjon — var en kommunistisk plikt å iverksette. Aksjonens adresse til Tito har falt sterkt i øynene. Moskva ser i utviklingen mot nasjonal-kommunismen en fare for separatisme. Det ser med uro på sine satellitstater aldri utrydende, stadig livskraftige nasjonalisme. Derfor: ingen nåde for de mennesker som setter fedreland og nasjonal fri-

om ethvert arbeid og enhver prestasjon innen rikets område».

(Se s. 40 i «Erstatningsdirektoratet. Undersøkelser vedrørende norske myndigheters stilling til tyske arbeidsopdrag den første tid etter 8. april 1940»)

Hvorfor den første tid?

Den norske industri, opprinnelig veiledet av Nemnden for Industri og Omsetning, arbeidet for full damp for okkupasjonsmakten med vesentlige ytelser helt til den tyske kapitulasjon. Nemnden ble nedsatt av administrasjonsrådet 3. mai 1940 med høyesterettsadvokat Arne Sundt som formann. A.

ENIG

Et demokrati kan ikke leve når dets ledere plaprer hverandre og den formodede folkekemening etter munnen. Det kan bare leve når dets ledere våger å si sannheten om upopulære spørsmål, og publikum tåler å høre den.

(Benjamin Vogt i Morgenbladet 10/6 1958).

het over direktivene fra Moskva!

I den korte tid som er gått siden general de Gaulle ble fransk statsminister har Moskva utfoldet en febrilsk aktivitet som gir grunn til spenning med hensyn til hva dets neste utspill vil nå bli. «Fascisten» de Gaulles regjeringsovertagelse ga ikke signalet til en folkefrontreisning og kommunistisk revolte i Frankrike — en aksjon som vel ville ha ført til stormaktsinngripning hvordan den enn falt ut og rimeligvis ville ha utløst den tredje verdenskrig. Det er grunn til å formode at det ikke bare var overveielse fra Moskvas side for eller imot krig nå som gjorde utslaget. Det er grunn til å anta at Moskva ikke ønsket at folkefronten i Frankrike skulle gripe til våpen. Her tør vi peke på en interessant kjennsgjerning: de franske kommunister er ikke fri for nasjonalismens heresi, de er infisert med titoismens gift.

Det synes til evidens klart: Moskva har istedetfor å gå til krig mot Vesten gitt verden en bekreftelse på det eviggyl-dige ordtøke «frende er frende verst» og har i innbitt forbitrelse påny erklært titoistene krig, krig på kniven. Heller «fascisten» de Gaulle ved roret i Frankrike enn et titoistisk Frankrike! «Folke-domstolen» i Budapest felte ikke bare dommen over de ungarske frihetshelter. Den dømte in effigie alle de frafalne til døden som ikke i absolutt underkastelse lar seg lede fra Moskva.

Kai Normann.

Ord av

milorgsjef, major O. H. Langeland

— «Lagmann Solem har vært en ren gjennomgangsfigur i rettsoppgjøret, så han burde av den grunn holdt seg borte».

(I boken «Forat I ikke skal dømmes», s. 19).

Vi må be

de av våre abonnenter som står til rest med kontingent for 1. eller 2. halvår om å betale den inn straks. Vårt blad er avhengig av de løpende kontingentinnbetalinger for å kunne holde driften gående, så vi ber våre lesere ikke å utsette å gjøre sin plikt.

Vi benytter anledningen til å takke de mange som ved siden av kontingenten etter evne gir en støtte til bladets drift. Jo flere det er som hjelper oss på denne måte, jo bedre kan vi naturligvis gjøre avisen.

Håkon Meyer:

Omkring den 9. april 1945

I tilknytning til de interessante artikler Folk og Land har bragt av kaptein Olaf Holm i forbindelse med det han kaller statskuppet på Elverum i 1940 og den berømmelige «Elverumsfullmakten», som ingen ekstraordinær fullmakt var, har vi mottatt en artikkel fra Håkon Meyer, som sikkert vil leses med stor interesse. Den gir på visse punkter en annen vurdering enn den kaptein Holm har gitt uttrykk for, men nettopp derfor er den egnet til å belyse saken også fra andre sider. Håkon Meyer kom som kjent fra et annet politisk miljø enn NS-folk flest og var derfor orientert om personer og synspunkter innen arbeiderbevegelsen ut fra personlig kontakt. Og naturligvis ligger det i vårt blads linje og oppgave som uavhengig ukeavis i en ensrettet tid å gi plass for all ærlig og positiv orientering. Det er oss derfor en spesiell glede å gi ordet til vår gamle venn Håkon Meyer:

Den 9. april 1940 avslutter en epoke i norsk historisk utvikling og innleder en ny. En mengde betydningsfulle spørsmål kan sammenfattes under denne dato. Om mange av dem hersker der ennå uenighet, — tross alt det materiale som er lagt fram, har man f. eks. ennå ikke villet se det tyske angrep på Norge som resultat av umiddelbart forutgående begivenheter, som begynner med den finsk-britisk-franske forhandling om militærhjelp via Norge og Sverige til Finnland og ender med den britiske mineutlegging på Vestkysten. Dr. Johan Scharffenberg har — med utgivelsen av Utenrikskomiteens protokoller — pekt på det britiske press på Norge, som også i høy grad opprørte utenriksministeren Koht på det tidspunkt, og på den ikke ubetinget nøytrale holdning som man på norsk side inntok. Men landets forsvarsløshet og dets pro-britiske holdning har nok spilt en mindre rolle enn de internasjonale spørsmål — det kan jo ikke være tvil om at man i Berlin med største interesse fulgte debatten om den britisk-franske bistand til Finnland som truet umiddelbart med å trekke de to nordiske land inn i krigen. Og da regnet man selvsagt med, at Norge og Sverige kunne ta parti for Finnland.

På visse punkter har man hatt en tilbøyelighet til å mystifisere spørsmål som kommer inn under «9. april». Hit hører slike spørsmål som «Hvorfor skjøt ikke Måkerøy?» og hit hører spørsmålet: Hva var sammenhengen med regjeringens besynderlige mobiliseringsordre, som synes å ha vært klart i strid med regjeringsmedlemmenes mening.

Atter andre punkter kommer kaptein Olaf Holm inn på i sin artikkel «Statskuppet på Elverum» — hvorfor kom man ikke frem til en «dansk ordning» den 9. april? når statsminister Nygaardsvold under stortingsmøtet på Hamar viste det moralske mot å ta konsekvensen av avrustningspolitikken og foreslå forhandling om en okkupasjonsavtale på folkerettens grunn. Og hva vet vi på dette punkt.

Det fins en mengde spørsmål i forbindelse med 9. april, som kunne ha vært belyst under rettsforfølgningene. Men den som en gang har stått for Erik Soløms domstol eller bare lest det stenografiske referatet fra Quisling-saken vet, at denne forfølgelsesnes primus motor ikke var det minste interessert av å belyse de historiske fakta.

Av personlige erindringer er det Halvdan Kohts og Trygve Lies man mest får holde seg til. Men begge sier atskillig om den naturlige forvirring og manglende planfasthet som måtte karakterisere dagen 9. april og de etterfølgende dagene. Det er jo også det C. J. Hambro har vunnet ry for: at han beholdt ro og likevekt under de mest forvirrede timene.

Under samtaler har det ofte i disse år vært foretatt en tankemessig rekonstruksjon av det som skjedde 9. april. Halvdan Koht har nøkternt og nesten naivt skildret dagen den 8. april og den situasjon han var i den kvelden da han bega seg til Vestbanestasjonen gjennom mørket og fra Vestbanen ringte til Utenriksdepartementet for å høre om det var noen særlig årsak til mørkleggingen og fikk vite

at regjeringen just var ved å samles der.

Det synes innlysende at det tyske ultimatum kom fullstendig overraskende på regjeringen. Her er igjen et av 9. aprilmysteriene: Hvordan var det mulig, at den lesende mann i Akersgaten hadde mere følelse av det som foresto, enn regjeringens medlemmer? På dette punkt har jo atskillig undersøkelse vært foretatt — bl. a. i forbindelse med Ulrich Stangs sak. Den alerveitligste årsak synes å være, at Halvdan Koht for det første ikke med tilstrekkelig påpasselighet har inregistrert de meldinger, som kunne føre til riktige slutninger om hva som var i emning, for det annet — hva Koht selv har medgitt — at han just i de dagene var så forbitret over de engelske provokasjonene, som også optok ham sterkt hele den 8. april, at han forbiså den tyske reaksjon på disse provokasjonene. For det tredje, at utenriksministeren under disse omstendigheter ikke hadde noen muligheter for å gi sine regjeringskolleger en forhåndsorientering, som kunne forberede dem på det som skjedde. Det var da heller ikke hans vane unødig å bry dem med slike informasjon. Han nøyde seg oftest med å informere statsministeren. Men nok kan man si, at intet regjeringsmedlem hadde den 9. april 1940 en orientering fra utenriksministerens side, som hadde muliggjort en mer overveiet holdning da slaget kom. Og man kan lese hos Halvdan Koht, at han minst av alle hadde den orientering.

Det er derfor sannsynlig, at den tyske ministers ultimatum natten til 9. april virket uhyggelig overraskende på regjeringen. Det har muligens også — overensstemmende med vanlig tysk taktik på den tid — vært hensikten. Likevel kan man si, at det også sett fra tysk side hadde vært fordelaktigere om der i Norge — tør vi si: Likesom i Danmark? — hadde vært en viss forhåndsinformasjon, som hadde tillatt en rolig gjennomtenkt og overlatt konklusjon. Nå kom regjeringen til å handle under en press, som neppe tillot rolig gjennomtenkning eller overlegg. Nå kom først og fremst følelsene til å bli avgjørende og blant dem var forbitrelsen den sterkeste. Visst satt der kloke og dyktige folk i regjeringen, menn som Nygaardsvold, Koht, Torp, Lie o. a. Men forstand og praktisk dyktighet betød lite under en slik affekttilstand som den som nå grep dem. Det gjaldt kanskje ikke minst gubben Nygaardsvold selv, for han var

H. Franklin Knudsen:

For mange kirsebær?

Stortingsdebatten vedrørende Tysklands atom-opprustning var ikke verd å kringkastet. Men da den foregikk på norsk, må man anta at dens skadevirkning er lik null. Best var det om de 150 holdt seg til temaer som sprogstrid og liknende, som alle føler seg like kompetente til å prate om. Når Stortinget derimot gir seg til å diskutere meget vanskelige utenriksproblemer, for ikke å nevne rent militært strategiske saker, så blir det for komisk. Til dette kreves der andre kvalifikasjoner enn dem som kreves for å bli stortingsmann. Spesielt måtte man legge merke til herr Løbergs bombastiske uttalelser. Øyensynlig mener han at verdensfreden er avhengig av hans oppfatning av problemene. Dog ære være ham for at han prinsipielt ikke er tilhenger av Norges utenrikspolitiske eventyr. Tenk om han også hadde mot til å skravle litt om bakgrunnen for dette. Den erfaring som man gjorde i 1940. Det passer dog ikke herr Løberg, da hele hans politiske liv ellers er basert på falskneriet av Norges historie. Derfor hører han til de voldsomste hvor det gjelder å fastholde rettssvindelen fra 1945!

For oss som står helt utenom, og ikke på noen måte har personlig ansvar for at Norge sa nei til Sveriges tilbud og

sta og envis som en trønder, når han først ble opprørt.

Det er derfor egentlig meget overraskende, at just Nygaardsvold, støttet Koht, i stortingsmøtet på Hamar samme formiddag, var den som uttalte:

For å gjøre en lang utredning kort, er jeg kommet til at det muligens var bedre å forsøke å underhandle med den tyske minister som har sendt sine to skrivelser til oss, på basis av at angrepene stanser inntil vi får snakket om hvordan vi skal ordne oss.

Det er i dette innlegg Olaf Holm mener at «Nygaardsvold hadde det moralske mot å ta konsekvensen av mellomkrigsårenes feilgrep på forsvarets område».

Stortinget forutsatte på Hamar, at regjeringen skulle handle overensstemmende med dette forslag og forhand-

ja til Atlanterhavspolitikken, så er det muligens lettere å få øye på hva som egentlig foregår bak kulissene.

Fra 1905 og til vi ble okkupert, hadde Norge inntatt en meget beskjeden og ubemerket rolle innen Stormaktspolitikken. Bare England hadde oss som en stille reserve (vår tonnasje og støttepunkter på den syd-norske kyst). Dette forhold kunne vi jo ikke skryte av som nøytral stat, eller fremholde som noe betydningsfullt ved norsk utenrikspolitikk! Så kom all blesten om det tapre lille overfalte folk som ble knust av nazi-barbarerne. Vi ble tatt på sengen, men kjempet like fullt med heltemot. Norge ble hensynsløst utnyttet i Vestmaktens psykologiske krigføring for å sverte Tyskland etter beste evne. Tenk å overfalle de pene snille ærlige nordmenn, som alltid hadde vært nøytrale.

Da krigen var slutt var Norge blitt et offer for denne propaganda. Der var ganske sikkert mange også blant de hjemlige politikere som var klar over dette, men man hadde ikke mot til å si fra. Dertil kom rettsoppgjøret som tjente til å røklegge hele saken. Norge ble plutselig en nasjon som vi trodde de store regnet med. At Trygve Lie ble (av helt andre grunner) generalsekretær i FN gjorde også sitt til å forsterke selvfølelsen her hjemme.

Lille Norge ble så invitert opp i kirsebærtreet til de store. Nå skulle da vi også få fylle maven og ha et ord med i laget. Stakkars oss, våre maver er ikke egnet til slike kirsebær.

Så kom Stortingsdebatten som en rimelig følge av herr Gerhardsens mavesmerter fra i fjor høst i Paris. Man snakket så meget om at Ike dengang var syk, men de skulle bare visst!

Kan man egentlig vente annet enn at halve Arbeiderpartiet får det travelt med å løpe etter en slik fråtsing i treet. Tenke seg til hvor redd man må bli når man i ungdommen leker med brukne geværer og så blir stilt overfor Atom-raketter.

(Forts. s. 2).

H. Franklin-Knudsen.

ET BREV DUKKER OPP AV GLEMSLEN

Slik reagerte Karl Holters hustru, forfatterinnen Gudrun Larsen på «rettsoppgjøret»

Karl Holters hustru, forfatterinnen Gudrun Larsen, døde for et år siden. Under opprydningen i hennes etterlatte papirer ble forleden funnet det brev vi gjengir nedenfor, som hun i sin tid sendte til Den Norske Forfatterforening. Noen virkning gjorde det vel ikke annet enn muligens i enkelte anstendige sinn, men det gir et godt erindringsbilde av etterkrigsoppgjørets politiske fengslinger og utskjelser. Det kan være bra å minne noen av våre egne også om dette, så de kanskje ikke fullt så veltilfreds tilpasser seg det samfunn som mishandlet dem uten å opprettholde uavkortet kravet om full oppreisning. Ikke med vår gode vilje skal det bli «ro omkring» dette skammens kapittel i norsk historie før Augiasstallen er renset.

Men først noen ord om forfatterinnen Gudrun Larsen. Hun debuterte i tredveårene med romanen «Levebrød» som vakte stor oppmerksomhet. Senere ga hun ut «Frie mennesker» og «Over grensen». Særlig den siste roman var et betydelig literært arbeide og det så ut som hun hadde en stor framtid som forfatter for seg. Men så kom okkupasjonen. Gudrun Larsen var ikke politisk interessert, men hun fant dog å burde bøye seg for parolen om ikke å utgi bøker under okkupasjonen. Hun hørte vel nærmest til motstandsbevegelsen, men hun respekterte naturligvis som et voksent menneske sin manns meninger. Da så Holter ble arrestert som «landssviker» ble hun opprørt. Hennes syn på disse tingene ble helt forandret og ut fra en voldsmot harme og rettferdskjensle skrev hun to store romaner, hvori hun forsvarte de mennesker som dengang ble fremstillet som kjeltringer og landsforrædere. Hun fulgte også godt med i saken mot Vidkun Quisling og ble forferdet over dødsdommen. Også det skrev hun om i en av sine bøker.

Men disse bøkene fant naturligvis ingen forlegger. Det ble stille om hennes navn. Og nå er hun død. Men fra den annen side av graven lyder hennes ord til oss igjen i dette etterlatte brev. Og enda mer bør de ringe i ørene på alle dem som var medansvarlige i denne grove forbrytelse mot landsmenn.

**Averter i
FOLK OG LAND!**

«Landssviker» personlig. Den med horn tilhører heimefronten

Her er brevet:

Modum, den 20/10—46.

Til Den Norske Forfatterforening, Oslo.

Jeg har sittet her og betraktet tre kort. De er forresten alle like. Det er to lenkete politiske fanger bak et cellevindu. Kommunisten formodentlig som ikke er tålt i det nåværende Spania.

Kortene er sendt meg fra Forfatterforeningen med opprop om å sende de i underskrevet tilstand til rette vedkommende. Rette vedkommende er i dette tilfelle Trygve Lie. Såvidt jeg har forstått så er han kommunist selv også. Alt dette er bra og vel sett fra kommunistisk synspunkt. De har jo tapt i Spania, og nazistene eller fasistene — eller det er kanskje enda noe annet — det går forsåvidt ut på et — har satt dem i fengsler og konsentrasjonsleire fordi de mente å kjempet for noe annet.

Så skal vi hjelpe dem ut. Det er også bra, og kan mitt ubetydelige navn gjøre noe og hjelpe disse stakkars menneskene til frihet så vil jeg mer enn gjerne være med på det. Så langt altså. En pen tanke som er et kulturfolk verdig.

Dessuten har jeg regnet ut at det ikke kan være noen større risiko å hjelpe dem heller. Ettersom jeg har forstått så har jo Spania hele verden mot seg. — Og da — da mener jeg at det er ingen sak å gi sitt besyv med. Man blir ikke upopulær på det. Man følger bare pent med mengden og så er man en av dem. Det var det.

Dagen før jeg fikk disse kortene så fikk min mann også noe sendt med i posten. Så rart det kan høres i dette humane kulturlandet så var det om å møte på domsarkivet i Henrik Ibsensgt. 7 tirsdag den 27. oktober 1946 kl. halv 10 for å begynne soning av tvangsarbeide i fengsel på

5 år minus 314 dage i fradrag som han allerede har sonet.

Hva skal man si og tenke under sånne omstendigheter. Jeg er hverken nazist eller kommunist, da jeg ærlig talt ikke skjønner meg stort på det. Nå mindre enn før forresten.

Men hva skal vi gjøre for at utlandet skal bli oppmerksom på oss og våre politiske forhold?

Kan vi ikke få tegnet noen kort vi også og få sendt ut? Vi kunne få tegnet et lite barn som gråter sårt over sin far. Vi har en datter på ti år som nokså ofte har grått bitre tårer. Eller en invalid av en frontkjemper sittende i enecelle?

Jeg kjenner personlig flere som fremdeles er midt oppe i det. Det er sikkert nok av motiver bare vi har hjertelag nok til å se det.

«Hva du evner kast av i det nærmeste krav» skrev Bjørnson en gang. Nok om det. Men så vidt jeg vet så har heller ikke min mann kjempet for noe annet enn det som han syntes var rett og riktig. Han og de andre som var ute i denne forferdelige krigen. El-

(Forts s. 7).

Nye ofre

Kampen mot kommunismen har krevet nye ofre, idet den tidligere ungarske statsminister Imre Nagy og tre av hans medarbeidere, deriblant Pal Maleter, som alle svikefullt ble tatt tilfange i forbindelse med det ungarske folks reisning mot kommunismen, er blitt henrettet. Det er mange gode menn før dem som er blitt stilt foran geværpipene for slik kamp. Også her i Norge.

Det er ille hvor det skjer at folk med koldt blod avliver sine politiske motstandere under skinn av upartisk rettergang og på basis av forløyede anklager, men det er vanskelig å ta den norske presses forferdelse over bloddåden alvorlig, når den i sin tid ikke bare tiet, men direkte oppmuntrret til det som skjedde på politisk basis i Norge i årene etter 1945.

Hvor er for eksempel indignasjonen over det opprørende som hendte da professor Skancke i dypeste fredstid falt for norske geværkuler nede på Akershus?

Det er å anbefale en viss moderasjon med den hyklede forferdelse utad — til en iallfall har vasket de egne blodige hender.

Alexander Lange:

Sjur Lindebrækkes doktoravhandling. - Og Erstatningsdirektoratet som gjorde sin ugjerning.

«Høy, stabil sysselsetting må trygges», uttalte nettopp banksjef, dr. jur. Sjur Lindebrække — Bergens Privatbanks annen-banksjef — på Den Norske Bankforenings møte på Geilo.

Det er så sant som det er sagt. Men hvordan praktiserte så herr Lindebrækkes egen bank den «fulle sysselsetting» etter 8. mai 1945? — Jo, banken kastet ut alle NS-medlemmer den hadde i sin tjeneste og skrev til politiet anmeldelser som gikk ut på at NN hadde vært medlem av NS og var avskjediget. At de avskjedigede funksjonærer samtidig ble fratatt sine pensjonsrettigheter, ets., hører med til historien. Så vidt vi-tes er ingen tidligere funksjonær som var medlem av NS blitt tatt inn i banken igjen.

Imidlertid var sysselsettingen nokså høy blant dem som syslet med rettsoppgjøret. Da det sto på sin høyde, ga det arbeid til 4700 personer.

Lindebrække avla en glimrende juridisk eksamen, og foreleste som en lovende universitetsstipendiat for de juridiske studenter. Under okku-

pasjonen var han den hele tid i virksomhet i banken. Han var også en fremstående hjemmefrontmann, etter sigende.

Han organiserte det såkalte Erstatningsdirektoratet, og var dettes første direktør her i Oslo etter kapitulasjonen og i ca. et og et halvt år. Han etterfulgtes av sin kontorsjef, — en annen meget flink mann — Jens Christian Hauge. I en meddelelse som denne sendte ut fra direktoratet — het det:

«I virkeligheten er de (d. v. s. NS-medlemmene) alle konkurs». (Aftenposten for 24. mai 1945). Målet var klart. Både voksne og barn forsto at hensikten var å ødelegge dem.

Riktignok fulgte man ikke i denne en-bloc-forfølgelse konkurslovens krav til konkursbehandling. Konkurskyldneren skal bl. a. drøfte gjeldspostene med kreditorene. Man gikk oppsiktsvekkende skjødesløst fram, som for eksempel i tilfellet generalkonsul Dietrich Hildisch. Det hele var bygget på maximen om alle medlemmers solidariske ansvar for lederes handlinger, eller unnlatelser,

(Forts s. 7).

In duplo.

Slavanger, den 16. okt. 1946

Mottatt av

for regning

Navn

Født

Stilling

adr.

Kroner

Tekst

Kr. Attestert

for Erstatningsdirektoratet

Representant for Rogaland Fylke

1946. 10. 16. 1946

Kto.nr. filag nr.

Minne fra Erstatningsdirektoratets glanstid.

Rettsløsheten i Danmark

(Forts. fra s. 1).

og de tyske soldater marcherede i Land og fortsatte helt til Nykøbing uden nogen spurte, hvad de skulde der. Da en Jernbanemand telefonerte til en militær Instans i København og meddelte at tyske tropper marcherede ugenert mot Sjælland, fik han Besked, at han blot skulde passe, hvad han havde med at gøre.

Ved den tyske Grænse blev det Militæret forbudt at grave Skyttergrave, og den 8. April fik Gendarmene Ordre til ikke at skyde, hvis Tyskerne kom. Luftværnsartilleriet i Rødekro ved Aabenrå ble ligeledes den 8. august brutt ned og flyttet nordpå. Militæret på et Par hundrede Mand, der skulde beskytte den 60 Klm lange Grænse blev trukket tilbage mot Aabenrå og Bredevad, hvor 9. Aprils Skærmydsler hovedsagelig fandt Sted. Dagen efter marcherede danske og tyske Tropper Side om Side, og det blev de ved med i mere end 3 Aar.

Det bemærkes, at den danske Regering ble allarmet pr Kurier fra Berlin d. 4. April, ligesom den dagligt fra Oberstløjtnant Lunding, det danske Efterretningsvæsen, modtog Rapporten om den tyske Hærs Fremrykning gennem Nordtyskland til den danske Grænse.

Meget af dette vil vel også være kendt i Norge, men jeg er nødt til at tage det med som en nødvendig del af Baggrunden for det, der skete efter 5. maj 1945.

ET MØJSOMMELIGT OPLYSNINGSARBEJDE

I 1950 rejste Jeg Sagen om dansk-tysk Aftale forud for Besættelsen i min Bog «Fra utrykte Kilder», og der blev nedsat en parlamentarisk Domstol til Undersøgelse af det tilvebragte og offentliggjorte Materiale, men den kom naturligvis til samme Resultat, som Den parlamentariske Kommission, der udelukkende bestod af Politikere og Partier, der var interessert i at Sagen ikke ble oplyst og hvis hemmelige Arbejde var derefter. Alene lette er et Brud på retslig Praksis og Anstændighed, idet man jo ikke normalt sætter for Eks. en Tyvekplot til at undersøge og dømme i det, det er anklaget for. Det kan man ellers lige så godt, som det man gjorde. Siden er Sagen genoptaget af Cand. mag. og jur. Jon Galster og i Dom over ham henholdt Retten sig til nevnte parlamentariske Kommissions Beretninger. Justisminister Hækkerup nægtede Sagen fremmet til Højesteret med den Motivering, at man ikke kunde være sikker på, at

Højesteret vilde godtage den parlamentariske Kommissions Beretninger på samme Måde som Underret og Landsret.

En lignende Motivering har tidl. Justisminister Helga Pedersen brugt, da man forlangte Sag rejst mod mig. Jon Galster afsoner for Tiden 8 Måneders fængsel med behørigt Tillæg, men bl. andre «9. April-Foreningen» fortsætter Oplysningsarbejdet om Politikernes Moral ved Møder over hele Landet.

UDENRIGSMINISTRE P. MUNCHS DAGBOG

og øvrige Papirer, som Den parlamentariske Kommission efter egen Anmodning har haft Rådighed over i 3 Aar uden at benytte den, men som ikke måtte fremlegges i Retten i Galstersagen, er nu til Undersøgelse af et ensidigt Udvalg, hvor kun den ene Part er repræsenteret, og efter at Munchs Søn har haft den under privat Behandling i længere Tid. Denne Undersøgelse vil naturligvis intet bringe til Belysning af den Sag, det her drejer seg om. Når jeg i sin Tid rejste det stadig aktuelle Spørgsmål om Forhåndsavtalen med Tyskland var det som Modtræk mod det, der hændte efter 5. Maj. Det siger sig selv — hva da også Justisminister Hækkerup innrømmet et Par Gange, så sent som for en Måned siden — at Politikere, der uden videre lod Tyskerne marchere ind i Danmark og samarbejdede meget snævert med dem i mere end 3 Aar, så længe det gik Tyskerne godt på Krigsskuepladserne, ikke efter 5. Maj 1945 med moralsk eller juridisk Ret og ved Benyttelse af tilbagevirkende Straffelove på forskjellige Måde kunde straffe nogle Snesetusinder, hvis Forbrydelser i hovedsagen er, at de har efterlevet Kongehusets, Regeringernes og Rigsdagens Love og Anordninger, hvis de da i det hele taget har gjort noget.

Derfor er i Danmark 9. April og Tiden derefter nøje sammenkædet med 5. Maj.

Modstandsbevægelsen Folk fældede under Besættelsen en hård dom over Politikerne for deres Samarbejde med Tyskerne, og der blev lovet Politikerne, at de efter Krigens Afslutning skulde komme til at stå til Ansvar for deres tyskvenlige Handlinger. Slagordet: «Udrensning til Tops og til Bunds» ble skabt.

DET GIK ANDERLEDES

Bunden nåede man snart, den bestod væsentligt af uansvarlige Sagesløse, men Toppen kom man aldri i Nærheden af. Politikerne var sneligere og bedre Taktikere end deres Modstandere, og der

blev rodet en «Befrielsesregjering» sammen af Politikere fra alle Partier, Kommuniste og andre rabiate Modstandsgrupper. Dens Chef blev Vilh. Buhl, der, som Statsminister under Krigen, i Radioen havde opfordret alle til at angive Modstandsfolk til Tyskerne. Der er af Personer, der havde med det at gøre, røbet, at Grundlaget for at få denne Konstellation bikset sammen var en Aftale om, at Politikerne til Gengæld for deres Redning, som de mest skyldige, skulde give fri Bane mod alle andre, man av forskellige Grunde ønskede at ramme.

Så gikk Rullen: Tilbagevirkende Straffelove, Stikkeri og Angiveri over alle Grænser. Stikkerne beskyttedes av Myndighederne, så ofrene ikke engang kunde få at vide, hvem der hadde fremsat de falske Beskyldninger. Hvem gikk det ud over? Politiske Modstandere, særlig Antikommuniste, da hele «Oppgøret» var kommunistisk inspireret efter Sovjets Metoder og Kommunismens Midler fra Røveri og

Mishandling af fanger og Tortur

for ikke at tale om rene Lystmord. Under sådanne Omstændigheder gikk det naturligvis også ud over Konkurrenter, Rivaler og hvem man ellers hadde et horn i Siden på.

Konstrasjonsleire oprettedes, Fængsler stopfyldtes, Forsamlingshuse, Skoler og hvert ledig Lokale, der kunde tages i Brug blev beslaglagt og stoppet fulde. Fangerne overspyttedes på Vej til Opsamlingsstederne, og retsløse Kvinder og Børn blev også i mange Tilfælde gjort hjemløse ved en Brutalitet, der er helt fremmed for nordisk og vestlig Indstilling og tankegang. De retroaktive Loves Særdomstole skød op som Paddehatte og de dømte som de skulde.

Mange, mange Tusinder blev «internert», og da Grundloven for Tilfældet var sat ud af Kraft, blev et meget stort Antal Fanger siddende i op til halve Aar, inden de ble løsladt, fordi de ikke kunde tiltales, ikke engang efter tilbagevirkende Love. Grundloven siger, at en fængslet skal fremstilles for en Dommer inden 24 Timer. Fangerne sad i mange Tilfælde uden Fængselskendelse og kunde i Almindelighed ikke opnå Erstatning for Tort eller de store økonomiske Tab, man pådrog dem. En Sag af den Art er nu i Sommer indbragt for den internationale Menneskerets Domstol i Strasbourg, hvor det vil vise sig, om denne Domstol er det, den udgives for.

Oprettelsen af Domstolen er

Sannheten

kommer for en dag

(Forts. fra s. 1).

for å ha beskyldt den danske regjering i 1940 for å ha truffet en hemmelig avtale med tyskerne om besettelsen av Danmark. Blant annet ble påstått at utenriksminister Munch hadde et hemmelig møte med Himmler før besettelsen. Selve rettssaken later til å ha vært den reneste skandale, og det synes ikke å være mange i Danmark som mener at saken er avgjort med denne dom. Vi gjengir fra særtrykket:

«Som kjent har Jon Galster foruten å beskyldte ledende politikere fra 9. april 1940 for forrederi — hvilken beskyldning hverken er bekreftet eller avkreftet ennå — også beskyldt justisminister Hækkerup for å ha røbet ting fra lukkede rettsmøter. Dette er straffbart ifølge loven, og justisministeren har altså begått en straffbar lovovertrædelse. Denne beskyldning er for lenge siden bevist ifølge ministerens egen presse, nemlig dagbladet «Sønderjyden». Justisministeren har nå anlagt sak mot Galster for de slemme beskyldninger. Spørsmålet om vitneførsel i saken er blitt avgjort ved et lukket rettsmøte i København. Her ble det direkte forbudt Galster å føre vitner for sine påstander, ikke engang de to referenter fra «Sønderjyden», som refererte ministerens straffbare uttalelser tillates avhørt. Vi finner det i høy grad ukorrekt at en nekte anklaget i en sak å føre vitner på sine påstander, selv om vi ikke er forbauset, fordi vi etterhånden kjenner fremgangsmåten.

I denne anledning har vi hatt en samtale med justisministeren, som tidligere har uttalt seg temmelig åpenhjerterig til «Slesvigeren»:

— Er det riktig at det er blitt nektet Galster å føre vitner i den sak De har anlagt mot ham for hans beskyldninger mot Dem?

— Hvor vet De det fra?

— Det kan vel være det samme. Nå vet vi det, men vi vil gjerne ha det bekreftet. Er det riktig at det ble nektet — Har De det fra det lukkede rettsmøte?

— Ja, det skal jeg gjerne innrømme selv om jeg ikke var tilstede ved rettsmøtet?

— Hvem har gitt Dem opplysningene?

— Hvorfor spør ministeren?

— Vet De ikke at det er straffbart å røbe ting fra lukkede rettsmøter og at De gjør Dem skyldig i overtrædelse av straffeloven?

— Jo, men det kan De ord-

ratificeret af både Norge og Danmark.

(Fortsettes neste nr.)

ne senere. Det var et spørsmål jeg stillet Dem. Er det riktig at det er blitt nektet —?

— Ja, det er riktig. Hvorfor vil De vite det?

— Som jeg sa ville jeg bare ha det bekreftet. Men har De nå ikke også ved denne innrømmelse gjort Dem skyldig i det samme som meg?

— Det blir min sak.

— Det var et annet spørsmål også: Hvorfor er det blitt nektet Galster å føre vitner?

— Det kan jeg ikke uttale meg om.

— Vil De dermed også si at hans beskyldninger mot Dem er uriktige og at De ikke har begått de omtalte overtrædelse?

— Det har jeg ikke sagt.

— Skal det bety en innrømmelse da?

— Ja, selvfølgelig.

— Takk, men er det ikke galt av ministeren å gi en slik innrømmelse. Den blir jo nå offentliggjort i «Slesvigeren»?

— Deres lille blad regner vi ikke med, det er jo helt igjennom reaksjonært og udemokratisk.

— Mener De at utfallet av saken kommer til å stemme overens med den innrømmelse De nettopp har gjort?

— Om utfallet av saken bestemmer jeg. Enten den herrejs beskyldninger er riktige eller ikke, skal han dømmes. En frikjennelse vil være altfor farlig for demokratiet.

— Jeg forstår ministeren slik at det er derfor Galster ikke får lov til å føre vitner. Det er av hensyn til det ønskede utfall.

— Det kan De godt si. Hvordan utfallet blir skal nok jeg avgjøre, som sagt, og jeg kan forsikre Dem om at han i alle tilfeller blir dømt.

— Mener De da at dommeren vil følge Deres henstillinger, selv om det er klare beviser for beskyldningenes riktighet?

— Det blir dommernes sak, det blir bare slik som jeg bestemmer.

— Ja, så sier jeg ministeren takk for opplysningene. De har formodentlig ikke noe imot at jeg offentliggjør Dem i bladet?

— For meg må De sgu gjerne skrive hva De vil. Det blir likevel meg som får det siste ord. Farvel.

— Farvel.

Såvidt vår danske kollega. Det later til å være en aldeles nydelig demokrat som beklær justisministerembetet i broderlandet. Her hjemme forsnakker han seg nok ikke, men han later også til å være temmelig maktsyk og selvrådig siden han av eget forgodtbefinnende også treffer avgjørelser på Kongens vegne.

Sjur Lindebrækkes doktoravhandling —

Forts. fra side 5

uten at skaden noensinne er blitt dokumentert!

Mot dette protesterte 3 dissenterende dommere i Høyesterett: Alten, Fougner og Einar Hanssen i Stephansonsaken.

Disse dommere fant at solidaransvaret for NS-medlemmer «ville betegne et avgjort brudd med «tiltalt gjeldende erstatningsprinsipper». Fougner drøftet derpå om et slikt erstatningsvar kunne bygges — ikke på «alminnelige erstatningsgrunnsetninger», som Høyesteretts knappe flertal hevdet, — men på den positive bestemmelsen i landssvikanordningene § 25. Han avviste også det, «fordi anordningen ikke var kunngjort eller kan antas på annen måte å være blitt Stephanson bekjent».

Tre juridiske professorer anerkjente ikke det etablerte solidaransvar som det av Lindebrække organiserte erstatningsdirektorat var utførende organ for. Professor Andersen skrev i Norsk Sakførerblad, 1945, nr. 2: «Jeg vet at det er mange med meg som ikke er i stand til å innpasse denne regel i sine tidligere erstatningsrettslige forestillinger». Han la til: «Det later til at ansvaret er en særnorsk oppfinnelse».

Sammen med professor Frederic Castberg rettet Andersen 29. juni 1945 en henvendelse til Stortinget om lovsanordningens solidariske erstatningsansvar. De skriver blant annet at reglen «etter vårt syn er grunnlovsstridig og dessuten høyst betenkelig i sine sosiale konsekvenser». (Forhandlinger i Stortinget, 1945, s. 118).

Dessuten har professor Kristian Andersen gitt sin tilslutning til dommer Fougners votum i Stephansonsaken, (Tidsskrift for Rettsvitenskap, 1948, s. 101—3). Professor Castberg har også etter dommen fremkommet med kritikk. (Statsvetenskapelig Tidsskrift, 1946, s. 264—65).

Den sterke kritikk mot solidaransvaret førte til at bestemmelsen ble noe omredigert. Selve prinsippet om alle NS-medlemmers solidariske ansvar ble imidlertid bibeholdt.

I anledning de ovennevnte 3. h.r.dommeres dissens i Stephansonsaken og særlig de 4 h.r.dommeres i Hålandsaken bør det minnes om professor Skeies nedenstående granittsetninger:

«Kan dommerne ikke enes om at tiltaltes handling var objektivt lovlig, må det flertall som erklærer den rettsstridig i alle fall kunne erkjenne at tiltalte har handlet i velgrun-

net god tro på lovligheten, når han derom har hatt samme mening som rettens mindretall». «Den norske straffelov» (Oslo 1946), 1. s. 277.

Som virkelig lovende juridisk teoretiker hadde Lindebrække mange strenger på sin lyre, blant annet negotiable dokumenter, rebusretts, etc., men som hjemmefrontmann syslet han under hele okkupasjonen med det som opptok Gjemmefronten sterkt i disse år: Hvordan skal vi få disse NS-folkene (hvorav mange er forbasket dyktige) ut av deres stillinger slik at det kan se lovlig ut, dog enda mer interesserte bankmannen Lindebrække seg for NS-folkenes verdier, penger og eiendeler.

Oppammet i B. P., hvor hans onkel, den senere Londonkoryfé, og «ambasador» Arne Sunde hadde vært banksjef — har han fått sansen for det som teller her i livet. Og dertil har han «teften» i orden.

Derfor grublet Lindebrække under okkupasjonen på det store Lindebrække-lynet som med dommedagskraft skulle slå ned på NS-folks eiendeler. Det kildret ikke lite hans forfengelighet når beundrende sammensvorne antydet, at det var just hans store bragd å sette den fingerte mamutkonkursen — likesom juridisk iscene og organisere den særdeles bikini-påkledte skapning, som i folkemunne er blitt kalt Plyndringsdirektoratet. Dessuten måtte han som hadde syslet Cæsarsk i banken og på nært hold sett alt det forunderlige, intime samarbeid med tyskerne også på Vestlandet, og ellers levet hyggelig i den Bergenske beaumonde i «årene under jernhelen» — ta et virkelig tak når freden brøt løs. Ellers kunne det bli farlige rynker i pannen på onkel Arne, — når han kom hjem fra London.

I 1946 utkom Lindebrækkes smarte arbeid: «Eiendomsrett og konkursbeslag. Prinsipielle synspunkter i løssøremsetningen», på forlagsavdelingen i A/S Beyers Bok- og Papirhandel, hvor B. P. fører sceperet. — Ikke et direkte ord om landssvikkonkursen i hele boken!

Den 11. 12. 1948 forsvarte han så avhandlingen for den juridiske doktorgrad på universitetet i Oslo. Dommen var overmåte rosende — et overskudsarbeid av et overskuddsmenneske. Det med overskudd var i grunnen en rammende bemerkning...

Men akk! Vi lever i en stadig ondere tid for meget av det som så lyst ut i 48. Dog vil dansen om gullkalven alltid gå videre, omenn nå mer for den engere krets som Lindebrække hører til Etter-ok-

cupasjonssteken var ikke så liten, okkupasjonsaktiva var ikke så små. Nå er de nesten spist. Vil U.S.A. spe på nytt? Også en født banksjef og dr. juris har sine bekymringer: Virker jeg autoritativ nok når jeg på Den Norske Bankforenings vegne skal belære alt folket om hvordan det skal komme ut av noe som likner på en opptrekkende krise? Kan vi stole på at menigmann er likeså godtroende som i de gode gamle dager?

Men liker Lindebrække i dagen i dag bedre tittelen enn sin avhandling?

Vi spør fordi Verket vitter. Mg ikke kan finnes der hvor det etter loven skal være: — på Universitetet og Universitetsbiblioteket.

«VI FORSTÅR IKKE DYRKELSEN AV LINDEBRÆKKE»

Fra misunnere innen dr. juris Lindebrækkes eget parti når det oss undertiden en ond hvisken: «Vi forstår ikke dyrkelsen av Lindebrække». Disse menneskers nag og nid forstår vi så vel: De ble ikke så dyktige svømmere. Vi skjønner dyrkelsen av Lindebrække — denne begavede mann fra livets solside med sin vakkerte og presise personalkunnskap fra den skjønne tid da det var en monden og nasjonal idrett å ignorere straffelovens bud om alle disse vellykkede vinningsforbrytelser, drap, justismord, m. m. — denne vår kjære Sjur Lindebrække — må og bør med rette beundres blant oppadstrebbende unge menn i det høyere næringsliv. Partiets kronprins kan styrte i avgrunnen. Men aldri Lindebrække. Han har valgt den bedre del.

Lindebrække holder seg til sin gyldne aker, sin egen bank. Likesom banksjef Jebesen i sin tid rolig betraktet dødskampen til Trengereid Fabrikker — kan Lindebrække fra sitt faste slott i ro og mak beskue den lånsøkendes trengsel og tenders gnidsel.

Oslo, 7. juni 1958.

Alexander Lange.

Hjulganger forrstillinger

fra Norlett m/ stålfelger.
Be om brosjyre.

H. SNAPRUD & CO.

MASKINER -
REDSKAPER

Kongsberg — Tlf. 885 - 248

Et brev dukker opp —

(Forts. fra s. 5).

ler for å si det mere korrekt, så kjempet de i likhet med disse stakkars kommunistene i Spania for en politisk idé.

Men her i landet er det motsatt. Her er det jo nazistene som har tapt, og til å begynne med var jeg henrykt for det. Nå skulle vi få frihet, fordragelighet og forståelse igjen. Men det utviklet seg helt annerledes for mitt undrende blikk. Løgn og beskyldninger fikk jeg erfare i massevis av.

Jeg hadde jo det heie inn på livet på meg. Dessuten gikk det nesten et halvt år før jeg overhode fikk vite hvor min mann var. Jeg ble møtt med en stupid brutalitet som jeg aldri hadde opplevet før. I parentes bemerket ikke fra Forfatterforeningen, men så består jo den av åndsmennesker og det er også derfra jeg mener opposisjonen må komme.

Men tilbake til saken. Jeg gikk tiggergang fra det ene kontoret til det andre for noenlunde å få vite hvor min mann var havnet. Om han var levende eller død. Det gikk jo så mange rykter. Men overalt ble jeg møtt av en mur av primitiv selvgodhet. Men ikke bare det. Men også skjelsord og hån.

Jeg husker alt sammen. Jeg kan trekke det fram som perler på en snor. Jeg sto en gang i en såkalt «landssvikerkjø» sammen med en ung mor. Hun hadde to små barn og gikk med det tredje. Hver dag måtte hun i timevis stå i denne forsmadelige køen. Et pent lite menneske som visst ikke kunne tenke seg å gjøre en katt fortred. Hun var en av de ulykkelige som var gift med en frontkjemper.

Nå er det ikke min mening å fortelle hvert enkelt tilfelle. Det ville minst ta en bok på tre fire hundre sider, men det var bare en liten ting som rant meg i erindringen.

Da jeg så langt om lenge endelig fikk vite at min mann var havnet på Ilebu var jeg selv så å si uten eksistensmuligheter. Det er rart når jeg tenker på det nå. Jeg skammet meg dengang for navnet Ilebu. Nå forekommer det meg som det har fått en viss martyrglans over seg.

Jeg fikk samtidig med visheten om at han satt på Ilebu også vite litt om hva han hadde gjennomgått i den tiden som var passert, men jeg fikk ikke vite alt før han var hjemme på permisjon en gang ut på våren. Det han fortalte ga ikke de tyske konsentrasjonsleirene stort etter. Og vi må jo alle være enige om at disse leirene er en skamlett på vår sivilisasjon.

Men hvorfor skal vi være

med på å øke disse skampletene?

Det er forresten ikke bare han som har fortalt meg disse rystende ting. Det er også andre som jeg har kommet i berøring med som har hatt enda verre ting å fortelle.

Og nå skal vi passe oss for å gjøre den samme feilen som nazistene, at de ikke trodde på det som ble fortalt under krigen, men ta det opp til revisjon.

Min mann har vært hjemme i sommer på grunn av at saken var appellert til Høyesterett, men nå vil de sette ham inn igjen.

Det hele er så unødvendig, så uten hensikt. Hvis ikke hensikten da er å ødelegge oss alle sammen.

Jeg vet ikke hva Forfatterforeningen vil gjøre med dette brev, men jeg synes medlemmene har moralsk forpliktelse til å ta spørsmålet opp.

Og så håper jeg at denne min henstilling ikke er forgleves.

Gudrun Larsen Holter.

Daglig friske blomster

KRANSER til alle priser
SYNNØVELIE
Blomsterforretning
Frognerveien 30, Oslo
Tlf. 44 22 30

Løssalg i Trondheim

En vil fremtidig kunne kjøpe Folk og Land i løssalg i Buvarfs Fukt og Tobakksforretning, Jomfrugaten 7, Trondheim.

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,
Mosseveien 8, Oslo

Skyvestiger oljet m/ cadi-
merte beslag. Takstiger av
jern, malertrapper og helsbare
loftstrapper.

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLFRN
Telefon 55 61 29 — Oslo

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lade-
moen kirke - Voldsminde

Churchill for historiens domstol

(Forts. fra s. 1).

mer disse ruiner til å bli betraktet som vitnesbyrd om det forrederi som utleverte Europa til det røde Asias velde.

Det Tyskland De nå har slått ned kommer til å hevne seg på dere nettopp i og med sitt nederlag. For De har hverken hatt noen bedre politikk enn vi eller lagt for dagen større dyktighet og tapperhet. Det De har å takke for seiren er ikke Deres egen kraft og overlegenhet, ikke bedre egen-skaper eller indre overlegenhet, som De innbiller Dem å være i besittelse av, men ene og alene Deres maktkoalisjons materielle overlegenhet, som endelig gjorde seg gjeldende etter nesten 6 år. Tro ikke at denne overlegenhet er det som De påstår at den er. For snart skal De og Deres land få høste fruktene av Deres statskunst. Det som De med Deres erfarings kynisme ikke vil la gjelde i vårt tilfelle, nemlig at vår kamp med Øst-ten var en forsvarskamp i høyeste nød, ikke bare for Tyskland men for hele Europa, og at denne forsvarskamp rettferdiggjorde de tyske krigstiltak som De nå i smålig detaljundersøkelse vil fordømme som forbrytelser — det kommer Stalin, som i dag gjelder for å være Deres forbundsfelle og venn, snart til å vise for Deres og det britiske imperiums regning.

Da kommer De til å få prøve hva det vil si å kjempe mot denne fiende, og da kommer De til å erfare at også for dere gjelder budet at nød bryter alle lover, og at De ikke med hell kan bekjempe denne fiende med juridiske utredninger når Storbritanniens og dets små alliertes tyngde ikke strekker til.

Overfor det tyske folk har De offentlig erklært at det for Dem i første rekke gjaldt å gjenopprette dets demokratiske livsform. Men De har ikke sagt et ord om De også er interessert i å gjengi dette folk de rimelige livsvilkår som det er blitt berøvet i løpet av et kvart århundre. Deres navn står under alle de viktigste dokumenter som markerer denne periode av engelsk uforstand og misunnelse overfor Tyskland. Deres navn kommer nå også til å stå under resultatet, nemlig at denne periode som har vært fylt av Deres bestrevelser på å slette Tyskland av historien også har satt hele Europas tilværelse i fare.

Min tro på mitt folks livskraft er imidlertid urokkelig. Dette folk kommer til å vise seg sterkere og til å leve lenger enn De. Men det plager meg at dette folk er forsvars-

løst utlevert til Dem, og at det dermed må regnes blant de ulykkelige ofre, som takket være Deres seir ikke kan imøtese en periode av fruktbringende arbeid for å virkeliggjøre de felles oppaver som en fornuftig bedømmer må stille de vesterlandske folk, men isteden likesom Deres eget folk må berede seg på den største felles katastrofe som hittil har rammet deres felles tilværelse.

Jeg akter ikke å kaste bort tid på ytterligere å diskutere de overgrep som De med rette eller urette bebreider oss, og som hverken godkjennes av meg eller det tyske folk. Like lite vil jeg komme inn på de overgrep som De og Deres side sammen med Deres forbundsfeller har gjort dere skyldige i overfor millioner av tyskere. Jeg vet jo at De med disse overgrep som påskudd har gjort hele det tyske folk til offer for kollektive eksesser i en utstrekning som aldri før har forekommet i verdenshistorien. Jeg vet også at om disse overgrep ikke hadde forekommet på vår side så ville De likevel ha behandlet Tyskland på samme måte, etter som De siden året 1914 sta og urokkelig ikke har strevet etter noe annet mål enn å knuse det tyske rike. Denne Deres bestrebelse gjør Dem også til en passende dommer over de konsekvenser, enten de nå har vært uunngåelige eller ikke, som denne Deres koldblodige målbevissthet har fremkalt. Heller ikke kan De nå påberope Dem disse konsekvenser som et etterfølgende bevis for det berettigede i Deres tidligere bestrevelser.

Det jeg nå beklager som et av mine og den nasjonalsosialistiske tyske regjering's verste feiltakelser, er bare og alene den skjebnesvangre feilbedømmelse vi gjorde oss skyldig i da vi verdsatte Deres vid-syn som statsmann. Jeg beklager at jeg tiltrødde Dem forståelsen av at tilstedeværelsen av et tilfredsstillt og livskraftig tysk rike var en verdenspolitisk nødvendighet og dermed et nødvendig vilkår også for at det britiske rike kan bestå. Jeg beklager at våre stridskrefters styrke ikke strakk til for ennå i siste minutt å fremtvinge en bedre innsikt hos Dem, nemlig forståelsen av at tilintetgjørelsen av Tyskland også betyr innledningen til tilintetgjørelsen av den britiske verdensmakt. Vi gikk videre og handlet hver og en etter sin egen lov: jeg etter den nye forståelse, som det nåværende Europa viste seg for gammelt til å kunne fatte, og De etter den gamle oppfatning, som dette samme Europa ikke mere har

HÆKKERUP LOVER STORT

Danmark har verdensrekord når det gjelder å holde såkalte «landsforrædere» innesperret. Det sitter fremdeles 29 stykker av dem i fengslet i Vridsløselille. Men nå har endelig justisminister Hækkerup, uttalt til en kjøbenhavneravis at det nå er besluttet at alle de tilbakeværende skal løslates, derav 6—7 i år. Hvem det er som har «besluttet» dette opplyses ikke, men vår danske kollega «Revision» antyder at det iallfall ikke dreier seg om vanlige konstitusjonelle organer.

MENNESKEJAKTEN

Den danske generalmajor Schjødt-Eriksen som nylig er blitt avløst av en norsk general ved NATO-kommandoen på Kolsås, er ute i hårdt vær i sitt hjemland. Han er blitt forbigått ved flere viktige ansettelses i det danske forsvar og hver gang han påny kommer på tale — og det gjør han bestandig fordi han er en dyktig offiser — dukker det opp en eller annen kommunist eller en heimefrontkar og minner truende om at generalen i sin tid var medlem av det lovlige danske parti D.N.S.A.P. Den danske statsminister uttalte nylig i den forbindelse at «det ville være på tide å stanse denne menneskejakt på en mann som i de 13 år siden krigen har utført et dyktig arbeid for det danske forsvar». Men han sa ingen ting om at den burde avblåses også for andre enn generalen, både i Danmark og andre steder.

NAZISTER I SKUDET I ØST-TYSKLAND

Arbeiderbladet forteller at det kryr av tidligere nasjonalsosialister i ledende stillinger i Øst-Tyskland. Det er kanskje derfor vårt hjemlige «Friheten» er så arg på «nazistene» og ser spøkelses overalt her hjemme også. I det øst-tyske folkekammer sitter

ressurser nok til å gjøre gjeldende i verden.

Jeg skal vite å gå min vei til slutten i den faste forvisning om at jeg som tysk nasjonalsosialist dog har vært en bedre europeer enn De. Med fullstendig ro overlater jeg bedømmelsen herav til etterverdenen, en etterverden som — det er mitt oppriktige ønske — De bør få tilhøre så lenge som mulig. I så tilfelle kommer kanskje skjebnen til å gi Dem samme sjanse som De har latt meg få, nemlig å få si et sannhetens ord i undergangens øyeblikk.

Hermann Göring.

det ikke mindre enn 29 medlemmer som er tidligere nazister, blant annet også som representanter for kommunistpartiet. Flere tidligere nazister bestyrer også departementer i den øst-tyske regjering. Ellers er også mange ledende journalister i kommunistpressen gamle Hitlerbeundrere og medlemmer av hans parti. Arbeiderbladet nevner med skadefryd en rekke navn. Vi anbefaler listen til studium for «Friheten» og dens forbundsfelle «Dagbladet». Det er sannelig verre enn den norske departemenskonsulenten også dette!

STORTINGSMENNENE ER OM SEG

Siden vi sist kom ut har de norske stortingsmenn utmerket seg ved å gi seg selv skattefrihet på områder hvor andre norske borgere må gjøre rett og skjel for seg. Det gjelder det «omkostningstillegg» på mangfoldig tusen kroner som er skilt ut av stortingsmannsgodtgjørelsen for at den ikke skal høres så høy ut. Fy, det var ikke oss som nevnte det stygge ordet!

GLIMT FRA DET «NYE FRANKRIKE»

Da de Gaulle holdt sin «tiltrede/sespreken» i Nasjonalforsamlingen var det iallfall en konsekvent kar som talte generalen midt imot. Det var Jacques Isonri, som er valgt av de konservative. Etter personlige erfaringer hadde han tapt all tillit til de Gaulle, sa han og han stemte også mot generalen som den eneste konservative representant. Hvor var det så Isonri kjente de Gaulle fra? Jo, det var fra de mørke dage i Frankrikes historie, da de Gaulle lot sin læremester, sitt forbilde og sin personlige venn, marskalk Petain dømme etter uhederlige lover og med uhederlige midler. Og Isonri hadde fått problemet tett inn på livet, fordi han hadde vært Petains forsvarer under rettssaken. Isonri kan forøvrig fortelle mere om den tapre heimefrontgeneral, som nå er blitt Frankrikes veslehitler. Han har i disse dage nektet å la marskalk Petains jordiske levninger overføre fra Ile d'Yeu til Verdun, hvor familien ønsket ham gravlagt sammen med de soldater han ledet under den første verdenskrig. Rent bortsett fra at han ikke ville gi sin gamle venn denne lille oppreisning, anbeforte de Gaulle også det smakfulle argument at «det er i strid med franske offiserers æreskodeks å la seg begrave sammen med sine soldater». Slik praktiseres i dag de gamle slagord om frihet, likhet og broderskap.

GOD FERIE!

Stortinget har tatt sommerferie etter en dødløs samling etter god gammel oppskrift. Det udugelige halvsosialistiske styre har trumfet sine saker igjennom uten å behøve å ta det ringeste hensyn til opposisjonen, hvis en da kan kalle de forsakte småplaskene fra de borgerlige partier side for opposisjon. Det er ikke ofte færene har fått slippe ut av partibingene, så for den saks skyld kunne stortingsmennene like gjerne ha ferie året rundt. Men rent bortsett fra disse små innvendinger, så er naturligvis vi også med på å synge «Norges høytidsstund er kommen» når Stortinget sendes hjem og bare general de Gerhardsen blir tilbake på fedrelandets betregnte skanse.

UHELDIG VALG

Kong Olav har betrodd den ikke ukjente hetsskribent Lord Russel of Liverpool å skrive en offisiell biografi på engelsk om kong Haakon. I den anledning kommer Lord Russel of Liverpool til Norge for å drive kildestudier. Lord Russel of Liverpool har fra før på samvittigheten bl. a. «Under hakekorsets svøpe». Det er neppe særlig vise rådgiver som har anbefalt dette valg.

LIKET

Det norske samfunn seiler med lik i lasten. Det kan ikke benektes. Makthaverne farer videre, skjærer tenner og vil ha ro om landssvikoppgjøret. Det får de ikke før liket og liklukten er fjernet.

Løgn og historieforfalskning bærer nok for en tid, men aldri hele tiden. Det er historiens sikre lære.

S. B.

FOLK og LAND

Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50
pr. halvår. Sverige og
Danmark: kr. 20,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig: kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår. I nøytralt om-
slag kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter
over en spalte.

Bruk postgiror. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land

Sambandstrykkeriet
Oslo